Fil-Qorti tal-Magistrati (Malta)
Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Simone Grech B.A., LL.D., Mag. Jur (EU Law) Adv. Trib. Ecc. Melit

Il-Pulizija

vs

Herbert Said

Illum 12 ta' Novembru, 2018

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet fil-konfront ta' Herbert Said, b' tal-karta ta' l-identita' numru 433950M u cioe' illi:

L-imputat akkuzat talli fil-24/04/2017 ghall-habta ta' 10.10 hrs gewwa Triq Tal-Barrani, Tarxien, waqt li kien qed isuq il-vettura bin-numru ta' registrazzjoni LCV 269;

1. Saq vettura Nru LCV 269 b' manjiera traskurata;
2. Saq vettura Nru LCV 269 b'manjiera perikoluza;
3. Saq vettura Nru LCV 269 b'manjiera bla kont;
4. U aktar meta b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku, nvolontarjament ikkaguna offizi ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Kim Carabott skond kif iccertifika Dr Shaahzad Arain M.D. mill-M.D.H.,

Il-Prosekuzzjoni titlob li jigi skwalifikat mill-licenzji kollha tieghu tas-sewqan.

Il-Qorti:

Rat id-dokumenti ezebiti mill-Prosekuzzjoni fosthom:-

1. il-*Full Road Traffic Accident Report;*
2. Affidavit ta' PS 1429 F. Mangion;

3. Ic-certifikat mediku tal-parte civile mahrug minn Dr. Shahzad Arain fejn iccertifika li l-griehi sofferti mill-parte civile kienu ta' natura gravi flimkien ma' affidavit ta' l-istess Dr Arain;

Semghet ix-xhieda.

Semghet trattazzjoni tal-partijiet.

Rat l-atti kollha;

Ikkunsidrat:

Dawn il-proceduri jirrigwardaw incident stradali li sehh fl-24 ta' April 2017 ghall-habta ta' 10.10 hrs gewwa Triq Tal-Barrani, Tarxien minn vettura bin-numru tar-registrazzjoni LCV 269 li kienet misjuqa mill-imputat. Din il-vettura qabzet ic-*central strip* u spiccat fil-karreggjata l-ohra tat-triq bil-konsegwenza li sehhet kollizzjoni ma' vettura ohra li fiha kien hemm il-parte civile.

L-imputat qieghed jigi addebitat bir-reati li involontarjament ikkaguna feriti ta' natura gravi fuq Kim Carabott; kif ukoll, li saq b'manjiera traskurata, bla kont u b'mod perikoluz.

Illi inkwantu ghall-imputazzjonijiet migjuba din il-Qorti se tirreferi ghas-sentenza
fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Ludwig Micallef</u>** (Deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fis-17 ta' Awwissu 2010):

> *"Jispetta ghalhekk lill-Prosekuzzjoni tipprova b'mod konklussiv illi l-incident li fih miet Clifford Micallef sehh unikament jew almenu in parti, tort ta' negligenza, traskuragni w nuqqas t'osservanza tar-regolamenti tat-traffiku da parti tal-imputat li tajjarha.*
>
> *Sabiex tipprova dan il-Prosekuzzjoni ma tistax tistrieh fuq dak li l-Qorti tista' tahseb li gara, ghaliex il-gudikant irid necessarjament jiddeciedi iuxta allegata et probate. Id-dover tal-Prosekuzzjoni hu allura li jipprezenta quddiem*

il-Qorti, kaz konvincenti u pprovat li adegwatament jistabilixxi l-htija tal-imputat ghall-akkadut, li tipprova kondotta voluntarja, negligenti, konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb 'imprudenza', 'negligenza' jew 'traskuragni' jew ta' hila, ta' 'imperizja' fl-arti jew professjoni jew konsistenti specifikament fin-nuqqas ta' osservanza tal-Ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili li tkun segwita b'ness ta' kawzalita' minn akkadut dannuz u involontarju.

Dan ifisser li fil-materja tal-kolpuz hemm necessarjament l-element t'attivita diretta ghal xi fini partikolari, li minhabba nuqqas ta' certu prekawzjoni jistghu jigu lezi jew danneggjati jew impregudikati l-interessi ta' terzi. Il-konnotat karetteristiku tal-kulpa huwa l-prevedibilta' tal-event dannuz, li kondotta llegali ta' xi hadd tista' ggib. Din hija l-kulpa normali jew l-hekk imsejha 'colpa incosciente' a differenza minn dik imsejha 'colpa cosciente', li hija l-kulpa bl-element fiha tal-previst tal-akkadut.

Hemm diversi forom ta' kodotta kolpuza derivanti minn att ta' negligenza, imprudenza, imperizja u non ossevanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili.

L-imprudenza tigi mill-agir ta' xi hadd minghajr ma jiehu l-opportuni kawteli.

In-negligenza tigi mid-disattenzjoni u disakkuratezza tal-agent fil-kondotta tieghu.

L-imperizja hija l-forma specifika tal-kulpa professjonali cioe' kif jghid Manzini:-
"L-inettitudine e insuficienza professionale generale o specifica, nota all' agente di cui egli vuole non tener conto".

Il-kulpa tista' tkun dovuta wkoll ghal non osservanza tal-ligijiet, regolamenti, odnijiet u simili bhal ma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-Ordinanza tat-Traffiku –Kap 65, il-High Way Code – Motor Vegicle Regulations – bl-iskop li jigu evitati l-possibiltajiet ta' hsara u dannu lil terzi.

Il-Qorti hi ghalhekk sejra tezamina bir-reqqa x'inhuma l-ingredjenti tar-reat principali in ezami, u cioe' ta' dak kontemplat fl-Artikolu 225 tal-Kap. 9, u cioe' tar-reat li bih gie akkuzat l-imputat, u cioe' omicidju involontarju. L-artikolu 225 tal-Kap 9 jiddisponi s-segwenti:
"Kull minn b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu, jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti, jikkaguna l-mewt ta' xi hadd ..."

Issa ghalhekk, wiehed irid jifli l-elementi li jikkostitwixxu dan r-reat, li huma bazikament tlieta u cioe:-
1. b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti ;
2. kkaguna l-mewt ;
3. fuq persuna.

*Fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar il-21 ta' Marzu 1996 fl-ismijiet **il-Pulizija vs Richard Grech** dik il-Qorti sostniet is-segwenti:-*

"Huwa mehtieg ghal kostituzzjoni tar-reat involontarju skond l-artikolu 225 tal-kodici Penali, li tirrikorri kondotta volontarja, negligenti – konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb, imprudenza fl-arti jew fil-professjoni, jew konsistenti specifikament f'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, li tkun segwita b'ness ta' kawzalita' minn event dannuz involontarju.

Ghandu jigi premess li ghal accertament tal-htija minhabba f'kondotta effettivament adegwata ma' dik ta' persuna li s-sapienza umana identifikat mal- bonus pater familias, dik il-kondotta cioe' fil-kaz konfet, kienet tigi uzata minn persuna ta' intelligenza, diligenza u sensibilita normali, kriterju dan li filwaqt li jservi ta' gwida objettiva ghal gudikant, jhallieh fl-istess hin, liberu li jivvaluta d-diligenza tal-kaz konkret."

L-awtur Taljan Giorgi fil-ktieb tieghu ***<u>Teoria delle Obbligazione</u>*** *– 1127 pagna 46 ighid:-*

"La diligenza del buon padre di famiglia costituisce in criterio abbastanza indeterminate per lasciare al giudice Liberta' di valutazione".

Fil-kawza fl-ismijiet ***<u>Il-Pulizija v Leonard Grech</u>*** *deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-hamsa ta' Settembru, 1990, il-Qorti dahlet fid-dettal dwar in-natura tal-kolpa f'dawn il-kawzi. In succint fuq skorta ta' awturi u gurisprudenza, t-trepod tal-kolpa gie definit bhala:*

1. la volontarieta dell'atto;

2 la mancata previsione dell'effetto nocivo;

u

3 la possibilita di prevedere.

Bhala konkluzzjoni tad-definizzjoni li din il-Qorti trid taghti lit-terminologija culpa, ghalhekk jibqa' dejjem li l-element taghha huwa volontarjeta' tal-att, in-nuqqas ta' previzjoni tal-effetti dannuzi ta' dak l-att u l-possibilta' ta' previzjoni ta' dawk l-effetti dannuzi. Jekk l-effetti dannuzi ma kienux prevedibbli, hlief b'diligenza straordinarja li l-ligi ma tesigix u li semmai tista' ggib culpa levissima li ma hiex inkriminabbli, ma hemmx htija (vide ***<u>Il-Pulizija vs John Vella</u>*** *deciza nhar il-15 ta'*

Dicembru 1958 mill-Qorti ta' l-Appelli Kriminali).

X'inhu l-obbligu tas-sewwieq fil-posizzjoni tal-imputat? Ir-risposta tohrog mil-Ligi u senjatament mill-Artikoli 225 u 226. Dan jimporta li l-prosekuzzjoni trid tipprova, f'kazijiet bhal dak odjern, illi l-imputat kien kolpevoli ta' nuqqas ta' hsieb, jew ta' traskuragni jew li naqas li jhares xi regolamenti, f'dan il-kaz, rregolamenti tat-traffiku. Il-prosekuzzjoni trid tipprova in-nexus bejn il-mewt tal-vittma u t-traskuragni tal-imputat, liema nexus irid irendi t-traskuragni l-kawza immedjata u prossima tal-effett, wara trid ukoll tipprova li t-traskuragni kienet culpable negligence u cioe' li tammonta ghal criminal misconduct. (vide ***Il-Pulizija vs Manuel Schembri*** *deciza nhar it-28 ta' Novembru 1949 mill-Qorti ta' l-Appelli Kriminali.)*

Irid jigi determinat allura jekk l-imputat kienx hati ta' xi nuqqas ta' hsieb jew traskuragni jew ta' nuqqas ta' tharis tar-regolamenti.

Kif tajjeb osservat il-prosekuzzjoni fin-nota taghha fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar s-sitta ta' Mejju, 1997 fil-kawza fl-ismijiet ***Il-Pulizija v Alfred Mifsud****, il-Qorti sejra taghmel referenza ghal dak li gie enuncjat u t-tifsiriet li ghandhom jinghataw lil kull tip ta' sewqan li jiddipartixxi minn sewqan proprju:*

"Sewqan traskurat (negligent driving) hu kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilhaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq ragonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bhala regola l-ksur tar-regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non-osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway

Code li jincidu fuq il-mod jew il-kwalita' ta' sewqan ta' dak li jkun, jammonta wkoll ghal sewqan traskurat.

Sewqan bla kont (reckless driving) hu deskritt fis- Subartikolu [2] tal-imsemmi Artikolu 15, bhala 'sewqan bi traskuragni kbira'. Din t-tieni ipotesi, jigifieri ta' sewqan bla kont, tikkontempla s-sitwazzjoni fejn il-grad ta' traskuragni tkun kbira, u tinkludi l-kazijiet 'fejn wiehed deliberatament jiehu riskji fis-sewqan li m'ghandux jiehu, minhabba l-probabilita ta' hsara li tista' tirrizulta lil terzi, kif wkoll kazijiet fejn wiehed ikun indifferenti ghal tali riskji'.

Sewqan perikoluz (dangerous driving) jirrikjedi li fil-kaz partikolari, s-sewqan kien ta' perikolu ghal terzi jew ghal proprjeta taghhom. Biex wiehed jiddeciedi jekk kienx hemm dana l-perikolu, wiehed irid jara c-cirkostanzi kollha tal-kaz, inkluzi l-hin w il-lokalita tal-incident u l-presenza o meno ta' traffiku iehor jew ta' nies ghaddejjin bir-rigel. Naturalment, sewqan f'kaz partikolari jista jaqa' that tnejn jew aktar minn dawn t-tlett forom ta' sewqan, f'liema kaz, japplikaw id-disposizzjonijiet tal-ligi w id-dottrina in materja ta' konkors ta' reati. Ai finijiet ta' piena, l-legislatur pogga s-sewqan bla kont w is-sewqan perikoluz fl-istess keffa.

Ir-reat ta' sewqan traskurat hu kompriz w involut f'dak ta' sewqan bla kont u f'dawk ta' sewqan perikoluz." (vide ***Il-Pulizija v Charlotte Chamberlain,*** *deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-hamsa w ghoxrin ta' Mejju, 1950). "*

Illi din il-Qorti hija tal-fehma li f'materja ta' incidenti stradali il-provi indizzjarji, hafna drabi jista' jkunu siewja ferm, u xi drabi jistghu anki jkunu siewja ferm aktar minn dawk

> *okulari li, kultant jistghu ikunu biss soggettivi u kultant, u x'aktarx iva milli le, ikunu kuluriti b'dak li jissejjah "esprit de voiture". U mbaghad fejn ma jkunx hemm xhieda okulari li jistghu jiddeskrivu jew jispjegaw dak li gara, dawn il-provi indizzjarji, jistghu facilment u minghajr bzonn ta' hafna tigbid, jaghtu stampa cara tad-dinamika tal-incident. S'intendi, bhal kull prova indiretta ohra, jridu jkunu tali li jwasslu ghal konkluzzjoni univoka u li biha l-gudikant ikun moralment konvint lill hinn minn kull dubju dettat mir-raguni mill-htija jew responsabbilta' kriminali tal-imputat jew akkuzat."*

Dawn l-insenjamenti huma applikabbli ghall-artikolu 226 tal-Kodici Kriminali s'intendi meta l-persuna tkun sofriet xi tip ta' ferita u ma tkunx tilfet hajjitha.

Illi dwar id-dinamika tal-incident m'hemmx wisq kontestazzjoni.

Jirrizulta mill-atti partikolarment mill-skizz ezebiet u anki mix-xhieda prodotti li dan l-incident sehh minhabba li l-vettura misjuqa mill-imputat gibdet u dahlet fil-kareggjata opposta u baqghet diehla fuq il-vettura li l-parte civile kienet passiggiera fiha, liema vettura kienet gejja mid-direzzjoni opposta. Infatti l-impatt sehh proprju fuq il-kareggjata opposta li originarjament kien qieghed isuq fiha l-imputat.

L-imputat hekk kif assistit issolleva d-difiza tas-*sudden emergency* u ta' *evasive action*. Intqal li l-imputat kien qed isuq *within the speed limit* izda minhabba li "*f' daqqa wahda giet karozza mix-xellug, dahlitli quddiemi, dawwart l-istrering on the right, qbizt ic-central strip u gejt quddiem is-Sinjura"(*Vide xhieda moghtija mill-imputat fil-5 ta' Ottubru 2018*).*

Il-Qorti tispjega li sewwieq ma jistax jissolleva b'success id-difiza tas-"*sudden emergency*" meta l-emergenza ikun holoqha hu (App. Kriminali : "**<u>Il-Pulizija vs. Capt. A. Gera</u>**" [13.12.1968]). Dan ghaliex f' kaz simili s-sewwieq ikun qieghed isofri minn "*self inflicted incapacity*" effett tas-sewqan hazin tieghu antecedenti jew konkomitanti

In fatti, illum huwa ormai assodat il-principju li kif jghid il-Gibb fil-ktieb **<u>Trial of Motor Car Accident Cases</u>** [pagna 52 - sezzjoni 51]: *"It is well*

settled that no one can set up the plea of sudden emergency if his own negligence gives rise to the emergency."

Illi s-suespost kien wkoll pecedentement affirmat fil-gurisprudenza lokali mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza moghtija nhar l-hmistax ta' Mejju 1926 fl-ismijiet **Ciantar v Gatt** per Onorevoli Mhallef Luigi Camilleri fejn kien gie citat il-Chirani fejn kien gie affermat dan l-istess punt meta ntqal:

> *"L'efficacia del caso fortuito e della forza maggiore o delle stato di necessita' quali mezzi liberatori delle responsabilita, cessano quando questi avvenimenti siano preceduti da dolo o colpa dell'agente… Il fatto illecito si commette allora al comportamento giuridicamente a normale ne sara valevole l'eccezzione liberatoria perche' inutilizzate dal dolo o dalle colpe precedente."*

Illi l-imputat cahad li kien ghaddej bi *speed* eccessiv kif ukoll cahad li c-*central strip* kienet wahda gholja izda insista li kienet wahda baxxa u li minhabba d-dimenjoni taghha, huwa baqa' diehel gol-karreggjata l-opposta.

Din il-Qorti ma tqisx li d-difiza mressqa mill-abbli difensur tal-imputat hija wahda korretta. Dan ghaliex din il-Qorti hija tal-fehma li mid-dinamika ta' l-incident, jidher li l-imputat ma kellux kontroll tal-vettura tieghu. Li kieku kellu tali kontroll, huwa kien japplika l-*brakes* u jwaqqaf il-vettura tieghu u mhux addirittura jaqbez ic-*central strip* u jibqa' diehel gol-vettura tal-karreggjata opposta. Addirrittura il-vettura ta' l-imputat giet deskritta li taret ghal fuq il-vettura li fiha kien hemm passiggiera l-parte civile.

Madanakollu, din il-Qorti ma tarax li dan ix-xenarju kien wiehed illi jirravizza fis-sewqan tal-imputat dak il-grad gravi ta' sewqan hazin li jikkostitwixxi s-sewqan ta' natura perikoluza jew bla kont.

Kif gia' nghadd, sabiex jintegra ruhu ir-reat ta' sewqan perikoluz, hemm bzonn ta' certu grad ta' "*recklessness*" li f' dan il-kaz il-Prosekuzzjoni ma rnexxiliex tipprova, lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni.

Il-kawza prossima tal-incident kien is-sewqan negligenti tal-imputat u l-griehi huma konsegwenza diretta tal-incident.

Fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet l-ewwel u r-raba' imputazzjonijiet jirrizultaw ippruvati sal-grad rikjest mil-ligi.

Inkwantu ghat-tieni u ghat-tielet imputazjonijiet, dawn ma jirrizultawx peress li abbazi tal-insenjamenti u abbazi tar-rizultanzi processwali jirrizulta li s-sewqan tal-imputat kien sewqan traskurat izda ma kienx bla kont jew perikoluz.

Inkwantu ghall-piena, tenut kont tac-cirkostanzi tal-kaz, din il-Qorti tqies li l-piena adegwata ghandha tkun il-multa u skwalifika tal-licenzja ai termini tal-artikolu 15(3) tal-Kap 65 tal-Ligijiet ta' Malta.

Decide

Ghal dawn il-motivi, din il-Qorti wara li rat l-artikoli 226(1)(a)(b) u l-artikolu 15(1)(a); (2) u (3) tal-Kapitolu 65 tal-Ligijiet ta' Malta ma ssibx lill-imputat hati tat-tieni u tat-tielet imputazzjonijiet filwaqt li ssib lill-imputat hati tal-ewwel u r-raba' imputazzjonijiet u tikkundannah fir-rigward ta' l-ewwel imputazzjoni ghal hlas ta' multa ta' hames mitt Ewro (EUR 500) u fir-rigward tar-raba' imputazzjoni ghal hlas ta' multa ta' hames mitt Ewro (EUR 500).

Inoltre' a tenur tal-artikolu 15(3) tal-Kapitolu 65 tal-Ligijiet ta' Malta tordna l-iskwalifika tal-licenzji tas-sewqan ta' l-imputat Herbert Said ghal zmien ghaxart ijiem (10) liema perjodu jibda jiddekorri min-nofs il-lejl tal-lum.

Magistrat **Deputat Registratur**